

PROGRAMA PENTRU DEFINITIVARE ȘI GRADUL DIDACTIC II

EDUCATOARE ȘI ÎNVĂȚĂTORI

Limba și literatura polonă, Literatura pentru copii

Metodica predării acestora

Obiective

Programa de limba polonă urmărește :

- consolidarea cunoștințelor de limbă, dezvoltarea capacităților de a folosi corect limba literară, forma scrisă și orală ;
- aprofundarea cunoștințelor din domeniul : stilisticii, semanticii, foneticii și fonologiei, gramaticii : cu aplicativitate în didactica de la clasele II – IV ;
- consolidarea capacităților de analiză gramaticală ;
- cultivarea limbii polone literare.

I. LIMBĂ ȘI STIL

1. Noțiuni generale (Limba ca sistem de semne. Procesul comunicării prin limbaj).
2. Caracterul de sistem al limbii. (Funcțiile limbii. Stilul. Particularitățile stilului).
3. Scurtă privire istorică asupra limbii polone. Originea și dezvoltarea limbii polone. Dialecte și graiuri de pe teritoriul României.
4. Planurile vorbirii. Vorbirea directă și vorbirea indirectă.

I. PUNCTUAȚIE ȘI ORTOGRAFIE

Principiile ce stau la baza ortografiei

Semne de punctuație și ortografie. Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice.

II. VOCABULARUL

Noțiuni generale : vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii polone; vocabular fundamental și masa vocabularului. Sensul cuvintelor. Sens propriu și sens figurat. Relații semantice între cuvinte (sinonimie, omonimie, antonimie).

Structura morfologică a cuvântului.

Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne : derivare, compunere; mijloace externe : împrumut, calc lingvistic).

III. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

Fonetica. Fonemul. Reprezentarea grafică a sunetelor. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Accentul. Particularitățile fonetice ale limbii polone. Vocalele nazale. Norme de ortografie și ortoepie.

IV. MORFOLOGIE

Obiectul morfologiei. Părțile de vorbire. Părțile de vorbire flexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor. Formele cazuale. Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație. Pronumele și categoriile de pronume în limba polonă. Numeralul, flexiunea și categorii de numere. Verbul. Moduri și timpuri verbale. Verbe neregulate. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare și comparație. Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

V. SINTAXA

Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categorii de propoziții coordonate și subordonate.

BIBLIOGRAFIE

Barbara Bartnicka, Halina Satkiewicz, Gramatyka języka polskiego dla cudzoziemców, Wiedza Powszechna, Warszawa, 1990.
Stanisław Szober, Bronisław Wiczorekiewicz, Krótką gramatyka dla wszystkich, Wydawnictwo S. Arcta, Warszawa, 1948.
Stanisław Skorupka, Halina Kurkowska, Stylistyka polska, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1959.

LITERATURA POLONĂ

Programa pentru examenul de definitivare în învățământ

OBIECTIVE

Programa de literatură polonă pentru examenul de definitivare urmărește actualizarea și aprofundarea unor momente din istoria literaturii polone, a unor scriitori și opere reprezentative.

I. NOȚIUNI DE TEORIE LITERARĂ

Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Noțiuni de metrică și prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.

Genurile literare. Principalele specii literare.

II. LITERATURA POPULARĂ.

Scrieri lirice.

Scrieri lirico-epice

Scrieri epice.

Frânturi de înțelepciune populară. (ghicitori, proverbe, colinde)

III. LITERATURA MEDIEVALĂ.

Poezja polska religijna i świecka. Polska literatura humanistyczna. Humanizm europejski a polscy humaniści.

IV. RENAȘTERE & BAROC

Literatura w języku narodowym. Znaczenie renesansu polskiego. (*Mikołaj Rej, Jan Kochanowski*)

Podstawy baroku i sarmatyzmu. (*Jan Andrzej Morsztyn, Wacław Potocki, Jan Pasek*)

V. ILUMINISM

Znaczenie oświecenia w dziejach literatury polskiej. (*Ignacy Krasicki*)

VI. CLASICISMUL SI PREROMANTISMUL.

Znaczenie klasycizmu w dziejach literatury polskiej.

VII. ROMANTISMUL.

Romantyzm polski i mesjanizm twórczości polskich romantyków. (*Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Zygmunt Krasiński, Cyprian Norwid*)

VIII. REALISMUL.

Charakterystyki i znaczenie polskiego okresu pozytywizmu i pragmatyzmu. Powieść historyczna w okresie pozytywizmu. (*Bolesław Prus, Eliza Orzeszkowa, Henryk Sienkiewicz, Maria Konopnicka*)

IX. NEOROMANTISMUL POLONEZ

Poezja polska okresu młodopolskiego (*Grupa Skamander*). Dramat młodopolski, powieść i nowela (*Stanisław Wyspiański, Stefan Żeromski, Władysław Reymont*)

BIBLIOGRAFIE

I.C.Chițimia, Istoria literaturii polone (sec XII-XVII), București, 1972

Z. Libera, J. Pietruszewiczowa, J. Rytel, Literatura polska od średniowiecza do oświecenia, PWN, Warszawa 1989

Mieczysław Klimowicz, Literatura Oświecenia, PWN, Warszawa 1995

Artur Hutnikiewicz, Młoda Polska, PWN, Warszawa 1997

METODICĂ

Examenul de definitivare în învățământ și gradul didactic II – învățători

I. PLANUL LECȚIEI.

Stabilirea obiectivelor lecției, organizarea timpului și a lecției, structura lecției, tipurile de lecție și pregătirea acestora, elaborarea noilor cunoștințe, fixarea cunoștințelor însușite, formarea priceperilor și deprinderilor la citit, scris și în vorbire.

II. PRINCIPIILE DIDACTICE.

Sistematizarea cunoștințelor, principiul legării teoriei de practică, principiul intuiției, gradarea dificultăților, principiul temeiniciei rezultatelor obținute.

III. METODE DE ÎNVĂȚĂMÂNT.

Observarea, activitatea verbală, activitatea practică, verificarea și aprecierea rezultatelor obținute.

IV. PLANIFICAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE. (planul periodic al activității didactice)

V. VALORILE PERSONALE ALE ÎNVĂȚĂTORULUI. (rolul învățătorului în procesul de învățământ).

VI. METODE MODERNE DE PREDARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL CONTEMPORAN.

Utilizarea mijloacelor audio-vizuale în procesul de predare (film, televiziune, casete audio și video).

BIBLIOGRAFIE

Jarosław Rudniański, Cum să înveți, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1976
Wincency Okoń, Didactică generală, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1974

EDUCATOARE

LITERATURĂ PENTRU COPII

Programa pentru examenul de gradul didactic II

Conceptul de literatură pentru copii. Sfera literaturii pentru copii. Genuri și specii literare accesibile copiilor de vârstă preșcolară. Valoarea instructiv-educativă a literaturii pentru copii. Accesibilizarea operelor.

Genul liric

Scrieri lirice (fabule, balade)

Ghicitori. Proverbe.

Lirica cultă

Poezii despre frumusețile naturii și despre viețuitoare.

- Universul copilăriei oglindit în versuri.
- Poezii care fac elogiul patriei.

- Poezii despre trecutul istoric.
- Tabloul în proză.

Genul epic

Basmul. Legenda. Schița. Povestirea. Romanul.

Basmul.

Definiție, tematică, compoziție, personaje, trăsături caracteristice, valori instructiv-educative.

Exemplificări din literatura polonă și universală :

Frații Grimm, A. Pușkin : *Basme*, H. C. Andersen : *Fetița cu chibrituri*, *Crăiasa zăpezii*, Ch. Perrault, Petre Ispirescu, Kipling: *Cartea junglei*, Maria Konopnicka: *O krasnoludkach i sierotce Marysi*, Jan Kasprowicz: *Bajki, klechdy i baśnie*, Lucjan Rydel: *Baśń o Kasi i królewiczu*, Bolesław Leśmian: *Klezdy sezamowe*, *Przygody Sindbada Zeglarza*

Legenda.

Valori morale si estetice.

Juliusz Słowacki – *Balladyna*, *Lilla Weneda*.

Schita. Povestea. Romanul.

Ion Creanga : *Pungața cu doi bani*; *Amintiri din copilărie*; *Fata moșului și a babei*.
I.L. Caragiale: *Schițe și povestiri*.

Fabula.

Definire. Trăsături caracteristice.

Jean de la Fontaine : *Greierele și furnica*; *Corbul și vulpea*.

Poezia.

Teresa Chwastek-Latuszkowa: *Baśń jesienna*; Ryszard Przymuy: *Jeszcze troszeczkę lata*; Lucjan Rydel: *Jesienią*; Tadeusz Różewicz: *Jesień*; Adam Asnyk: *Słonko majowe*; Konstanty Ildefons Gałczyński: *W leśniczówce*, *Trąbki świątecznej poczty*, *Najpiękniejsza choinka*; Maria Konopnicka: *Rota*, *Przysięga*, *Pierścień Kościuszki*, *Choinka w lesie*; Tadeusz Kubiak: *Spiew dla ojczyzny*, *Tu wszędzie Polska*; Czesław Miłosz: *Droga*; Emilia Waśniowska: *Wieczór wigilijny*.

